

UCHWAŁA NR/2025
RADY GMINY ZABRODZIE
z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zabrodzie na lata 2026–2036

Na podstawie art. 16b ust. 1, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się dokument pod nazwą Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zabrodzie na lata 2026–2036, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zabrodzie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 16b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, z późn. zm.) gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej.

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy w myśl art. 17 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Dokument ten wyznacza kierunki działań w zakresie polityki społecznej, stanowiąc podstawę dla programów sektorowych oraz planów operacyjnych. Strategia zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
- 4) celów strategicznych projektowanych zmian,
- 5) kierunków niezbędnych działań,
- 6) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
- 7) wskaźników realizacji działań.

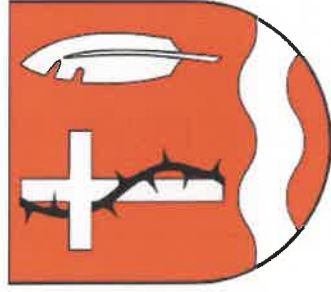
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zabrodzie na lata 2026–2036 została przygotowana w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej mieszkańców gminy, analizę problemów społecznych (m.in. bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawności, uzależnień i przemocy domowej), analizę SWOT oraz konsultacje społeczne przeprowadzone wśród mieszkańców i interesariuszy lokalnych.

Dokument zawiera wizję, misję, cele strategiczne oraz kierunki działań, a także wskazuje źródła finansowania oraz system monitoringu i ewaluacji. Strategia jest zgodna z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu (krajowymi, regionalnymi i powiatowymi) oraz z lokalnymi programami gminnymi.

Przyjęcie Strategii przez Radę Gminy Zabrodzie jest niezbędne do jej wdrożenia i realizacji, a także umożliwia aplikowanie o środki zewnętrzne, w tym fundusze krajowe i europejskie.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ZABRODZIE NA LATA 2026- 2036

Nowe Horyzonty
Spis treści

Słownik najważniejszych definicji.....	3
Wykaz skrótów	5
Wstęp.....	6
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	12
Położenie	12
Demografia	13
Opieka zdrowotna	15
Polityka mieszkaniowa	17
Oświata	18
Kultura, sport, rekreacja	19
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	23
Bezpieczeństwo publiczne	25
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej	27
Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	30
Ubóstwo	31
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	34
Bezrobocie	38
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa	41
Uzależnienia	48
Przemoc domowa	55
Prognoza zmian w zakresie objętych Strategią	61
CZĘŚĆ ANALITYCZNA	63
Analiza SWOT	63
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	67
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	67
Cele i kierunki działań	69

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii.....	85
Źródła finansowania	87

Słownik najważniejszych definicji

Cel – planowany zakres zmian.

Cel główny – zakres zmian o znaczeniu priorytetowym.

Diagnoza – procedura umożliwiająca identyfikację problemów.

Ewaluacja – ocena według z góry przyjętych kryteriów.

Marginalizacja – pozostawanie poszczególnych środowisk i kategorii ludności na uboczu życia społecznego.

Misja - w obszarze zintegrowanej polityki społecznej precyzyjnie wyraża dalekosiężne zamierzenia i aspiracje gminy. Wskazuje kierunki działania poprzez określenie granic, jakich sięgają wybory strategiczne. Poprzez misję komunikujemy interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym, jakie są nasze dążenia, zamiary i wartości, na których się opieramy. Misja ściśle koresponduje z wizją, będąc jej wyrazem na potrzeby realizacji strategii.

Monitoring – obserwacja i rejestracja zmian.

Osoba długotrwale bezrobotna - bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych

Osoba z niepełnosprawnością – osoba wymagająca wsparcia w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym. Utrudnione uczestnictwo w życiu społecznym ma charakter trwały i wynikać może z zaburzeń somatycznych, tj. związanych z ciałem i pracą zmysłów lub z dysfunkcji psychicznych.

Polityka społeczna – zespół długofalowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Problem społeczny – każde zjawisko, które na masową skalę obniża standard życia społecznego, między innymi prowadząc do marginalizacji poszczególnych środowisk i kategorii ludności.

Profilaktyka - podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych.

Reintegracja – reintegrację zawodową i społeczną w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu socjalnym.

Rezultat – bezpośredni wynik działania.

Rodzina- tworzą ją kobieta i mężczyzna poprzez zawarcie związku małżeńskiego.

Strategia – długookresowy plan dotyczący kierunku i zakresu zmian.

Wizja - pożądany obraz przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować. Określa rangę i atrakcyjność jednostki.

Wskaźnik – zjawisko umożliwiający identyfikację i pomiar innego zjawiska.

Wykluczenie społeczne – sytuacja, w której dana jednostka, będąca członkiem społeczeństwa, nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki.

Zasoby – materialne i niematerialne czynniki niezbędne do wytwarzania dóbr w postaci produktów i rezultatów.

Wykaz skrótów

GCKiC- Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Zabrodziu

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zabrodziu

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu

GP- Gminny Punkt Promocji Zdrowia i Profilaktyki w Wyszkwowie

NGO – (ang. non-government organization) – organizacje pozarządowe

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkwowie

PUP- Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkwowie

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Zabrodziu

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzającą do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądanych struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa-urzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategia rozwiązywania problemów społecznych, zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, mają dotyczyć programów pomocy społecznej, profilaktyki, a także rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w danej społeczności. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, a także dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie².

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - ✓ celów strategicznych projektowanych zmian,
 - ✓ kierunków niezbędnych działań,
 - ✓ sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - ✓ wskaźników realizacji działań.

1 K. Loran, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

2 Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (dalej: Ustawa o pomocy społecznej), art. 17.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- a) diagnostycznej,
- b) analitycznej,
- c) programowej.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje o jednostce oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych z przywołaniem danych empirycznych. Część analityczna porządkuje informacje o danej gminie, które udało się zgromadzić na etapie diagnozy. Część programowa obejmuje opracowanie założeń, które przekładają się na wizję, a następnie misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę do opracowania konkretnych działań lub zadań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji³.

Interesariuszami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są wszystkie strony, które mają poglądy, punkty widzenia lub wymagania oraz mogą lub mają wpływ w sposób bezpośredni lub pośredni na cały system, część systemu lub na określone działania w systemie. Zawierają się tu zarówno pojedyncze osoby jak i podmioty instytucjonalne czy organizacje pozarządowe. Jedną z grup interesariuszy tj. osób, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, stanowią adresaci działań strategicznych, czyli wszyscy mieszkańcy Gminy Zabrodzie ze szczególnym uwzględnieniem osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Tabela 1. Matryca interesariuszy.

Charakterystyka interesariuszy z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych		Stopień zaangażowania w opracowanie oraz realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	
Interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Strategii	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy.	Współpraca w zakresie dostarczania aktualnych danych statystycznych.	
✓	✓	✓	

3 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna, Lublin 2021, s. 15–16.

Rozwiązywania Problemów Społecznych	✓ pracownicy Gminnego Ośrodka Społecznej, ✓ członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ✓ członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, ✓ podmioty ekonomicznej społecznej.	✓ współpraca w opracowaniu diagnozy, identyfikacji problemów społecznych itd., ✓ współudział w konstruowaniu, wyznaczaniu celów strategicznych i kierunków działań i ich realizacja, ✓ współudział w partycypacji społecznej i konsultacjach Strategii, ✓ zapewnienie aktywnego udziału interesariuszy w procesie opracowania, wdrażania i monitorowania dokumentu strategicznego.
Interesariusze, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	✓ Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym; ✓ Osoby i rodziny, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości w tym: osoby ubogie, osoby	- Zaangażowanie w tworzenie, ewaluację i wdrażanie działań kierowanych do poszczególnych grup mieszkańców obciążonych lub zagrożonych zdiagnozowanymi problemami społecznymi w tym: ✓ prawo głosu w sprawie

	- niepełnosprawne, osoby bezrobotne, beneficjenci rodzinnej - i instytucjonalnej pieczy zastępczej, osoby doznające przemocy domowej i osoby stosujące przemoc domową, osoby uzależnione i współuzależnione itd.	- działań strategicznych, z których mają korzystać, ✓ możliwość zgłaszania potrzeb beneficjentów działań strategicznych, ✓ prawo uczestniczenia w dyskusji na każdym etapie tworzenia dokumentu strategicznego, ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
Interesariusze, których działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczą jedynie w sposób pośredni	✓ Wszyscy mieszkańcy gminy, ✓ podmioty gospodarcze.	✓ Zainteresowanie wdrożeniem działań strategicznych i rozwiązywaniem problemów społecznych; ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ✓ identyfikacja z celami strategicznymi, ✓ przekazywanie dobrych

praktyk w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy.	✓ aktywne uczestnictwo w promowaniu zasad odpowiedzialności społecznej.
--	---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zabrodzie na lata 2026-2036 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia Demograficzna 2040;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- ✓ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ✓ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- ✓ Krajowy Plan Odbudowy;
- ✓ Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ ustawa o samorządzie gminnym,
- ✓ ustawa o samorządzie powiatowym,

- ✓ ustawa o pomocy społecznej,
- ✓ ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ✓ ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ✓ ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ ustawa o ekonomii społecznej,
- ✓ ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ✓ ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ✓ ustawa Prawo oświatowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zabrodzie uwzględni zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+;
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wyszowskiego na lata 2026 – 2035;
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Zabrodzie;
- ✓ Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Zabrodzie;
- ✓ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zabrodzie;
- ✓ Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Zabrodzie.

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zabrodzie na lata 2026-2036 jest zdiagnozowanie kluczowych problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym oraz wskazanie sposobów ich rozwiązywania bądź ograniczenia ich wpływu na życie mieszkańców. Cel główny jest zgodny z celami dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Położenie

Zabrodzie jest gminą wiejską położoną w północnej części województwa mazowieckiego w powiecie wyszkowskim. Gmina zlokalizowana jest w odległości około 45 km od Warszawy. Gmina Zabrodzie sąsiaduje z gminami: Wyszków - od północy (powiat wyszkowski), Tuliszez - od południa (powiat wołomiński), Sominianka- od zachodu (powiat wyszkowski), Dąbrówka - od zachodu (powiat wołomiński) i Jadów od wschodu (powiat wołomiński).

Powierzchnia gminy wynosi 92,03 km² i jest podzielona na 22 sołectwa. W przestrzeni Gminy największą powierzchnię zajmują użytki rolne - 68,9% powierzchni oraz grunty zadrzewione i zakrzewione - 23,7% powierzchni gminy.

Zabudowa gminy składa się z budynków z różnych okresów o różnych standardach użytkowych i technicznych. Około 80% budynków zostało wybudowanych w okresie do 1989 roku. Dawna zabudowa, niezależnie od charakteru poszczególnych budynków, składa się na względnie uporządkowany, harmonijny krajobraz osadniczy.

Gmina Zabrodzie nie posiada rozwiniętej bazy turystycznej. Od wielu lat na terenie gminy rozwija się budownictwo letniskowe. Dzięki dogodnemu położeniu geograficznemu, rozbudowanej infrastrukturze technicznej, walorom krajobrazowym i czystemu środowisku gmina posiada duży potencjał i możliwości rozwoju turystyki.

Rysunek 1. Mapa z granicami Gminy Zabrodzie.

Demografia

Gmina Zabrodzie według stanu na 31.12.2024 r. ma 6 069 mieszkańców, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. Liczba mieszkańców gminy w ciągu ostatnich trzech lat wzrosła. Zgodnie z danymi z ewidencji ludności Urzędu Stanu Cywilnego w Zabrodziu w 2024 roku liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przewyższała liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. Największą zaś grupę stanowiła liczba osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego Gminy Zabrodzie

Gmina Zabrodzie ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -9. W 2024 roku na terenie gminy urodziło się 54 dzieci, a zmarły 63 osoby.

Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Zabrodzie- lata 2022-2024.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2022	76	67	+9
2023	53	58	-5
2024	54	63	-9

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego Gminy Zabrodzie

W 2024 r. ruch naturalny oraz migracje ludności przedstawiały się następująco:

- zarejestrowano około 252 tys. urodzeń żywych. W 2024 r. liczba urodzeń spada o prawie 21 tys. w porównaniu do 2023 r.; jest to kolejny rok, w którym odnotowano zmniejszenie się liczby urodzeń,

- zmiało prawie 409 tys. osób – spadek liczby zgonów w stosunku do 2023 r. wyniósł 0,5 tys.; najwyższe natężenie notowane jest każdorazowo w I kwartale. Współczynnik zgonów pozostał na poziomie porównywalnym z 2023 r. i wyniósł 10,9‰. Natężenie zgonów jest wyższe w miastach, osiągnęło tam poziom 11,4‰, a na wsi – 10,1‰;
- w konsekwencji przyrost naturalny (różnica między liczbami urodzeń żywych i zgonów) był ujemny i wyniósł -157 tys. (w 2023 r. -137 tys.). Współczynnik kształtował się na poziomie -4,2‰, w stosunku do -3,6‰ w 2023 r. Oznacza to, że w 2024 r. w wyniku ruchu naturalnego, na każde 10 tys. ludności kraju ubyło 42 osoby.
- migracje wewnętrzne – w 2024 r. ponad 430,3 tys. osób (o 24,2 tys. więcej niż rok wcześniej) zmieniło miejsce stałego zamieszkania przeprowadzając się do innej gminy, a także ze wsi do miasta lub odwrotnie (w ramach gminy miejsko-wiejskiej). Od kilkunastu lat, w wyniku migracji wewnętrznych tereny wiejskie zyskują nowych mieszkańców – w 2024 r. dodatnie saldo dla wsi wyniosło ponad 42,4 tys. osób. Zdecydowana większość migrantów przemieszczała się w ramach swojego województwa (327,6 tys.), a tylko co czwarty zmienił województwo zamieszkania;
- migracje zagraniczne są drugim obok ruchu naturalnego elementem wpływającym na ogólną liczbę ludności Polski. Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały osiągnęło w 2024 r. wartość +9,3 tys. osób, co wskazuje o ile liczba imigracji była większa od liczby emigracji. Saldo to było o około 30% wyższe niż rok wcześniej w wyniku wzrostu imigracji i spadku emigracji (w 2023 r. saldo migracji wynosiło +6,8 tys.)⁴.

PODSUMOWANIE

W ciągu ostatnich trzech lat stopniowo wzrasta liczba mieszkańców Gminy Zabrodzie. Struktura wieku mieszkańców zmienia się w kierunku starzenia się społeczeństwa, choć zauważalny jest też wzrost liczby dzieci i młodzieży. „Starzenie się” społeczeństwa wymagać będzie korekt w politykach rozwojowych i uwzględniania negatywnych skutków zmian demograficznych. Rosnący odsetek osób starszych, w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem niesie konieczność modyfikacji polityki senioralnej, a także polityki ochrony zdrowia.

⁴ Główny Urząd Statystyczny, *Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia*, Warszawa 2024, s. 10.

Opieka zdrowotna

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzą w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym - każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ✓ ustawa
- ✓ ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Na terenie Gminy Zabrodzie funkcjonują dwa ośrodki zdrowia oraz jedna apteka. Mieszkańcy gminy w zakresie ochrony zdrowia korzystają także z usług zlokalizowanych w Warszawie i Wyszakowie (siedzibie powiatu).

Mieszkańcy Gminy Zabrodzie mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej i leków, ograniczony jest jednak zakres specjalistycznych usług medycznych.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z opieką zdrowotną. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- W subiektywnej ocenie łącznie 55% badanych stan opieki zdrowotnej na terenie gminy Zabrodzie funkcjonuje bardzo dobrze lub raczej dobrze, aczkolwiek w sumie 25% ankietowanych odpowiedziało, że funkcjonuje on raczej źle i bardzo źle. Pozostałe 19% respondentów nie ma zdania w tej kwestii.

PODSUMOWANIE

Dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej w Gminie Zabrodzie jest ograniczony, jednak władze lokalne podejmują ciągłe działania celem zapewnienia kompleksowej opieki zdrowotnej. Z punktu widzenia dostępności do usług medycznych dla mieszkańców gminy ważna jest stosunkowo niedaleka odległość od Warszawy, która dysponuje znacznie większym potencjałem placówek ochrony zdrowia.

Polityka mieszkaniowa

Jedną z najważniejszych potrzeb społecznych jest mieszkanie i związana z tym kwestia dostępności mieszkaniowej, w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym zakresie ogromną rolę odgrywa samorząd i jego polityka mieszkaniowa. Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej.

W 2024 r. zasób mieszkaniowy Gminy Zabrodzie obejmował 3 mieszkania komunalne. W latach 2022-2024 nie było oczekujących na lokale komunalne. W analizowanym okresie liczba mieszkań pozostających w zasobie gminy, utrzymuje się na stałym poziomie.

Gmina udziela wsparcia rodzinom mającym trudności w samodzielnym ponoszeniu kosztów mieszkaniowych.

Tabela 3. Mieszkaniowy zasób gminy:

	Liczba mieszkań w zasobie gminy	Liczba lokali komunalnych w zasobie gminy
2022	3	3
2023	3	3
2024	3	3

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu

PODSUMOWANIE

Zasób mieszkaniowy Gminy Zabrodzie od kilku lat stanowi taką samą liczbę mieszkań komunalnych. Konieczne jest podejmowanie, w zależności od potrzeb, działań w celu powiększenia zasobu mieszkaniowego, a także rzetelne wykonywanie zadań w zakresie utrzymywania istniejącego zasobu mieszkaniowego we właściwym stanie estetycznym i technicznym.

Gmina Zabrodzie jest organem prowadzącym dla 3 szkół podstawowych oraz przedszkola publicznego:

- ✓ Publiczna Szkoła Podstawowa w Adelinie;
- ✓ Publiczna Szkoła Podstawowa w Dębikach;
- ✓ Publiczna Szkoła Podstawowa w Zabrodziu;
- ✓ Publiczne Przedszkole w Adelinie.

W roku szkolnym 2022/2023 do trzech szkół podstawowych uczęszczało 602 uczniów. Do publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych uczęszczało 180 dzieci w wieku 6,5,4 i 3 lata. W roku szkolnym 2022/2023 gmina zapewniła odpowiednią liczbę miejsc w oddziałach przedszkolnych i przedszkolach. Ponadto, na terenie gminy funkcjonuje niepubliczne przedszkole „Zaczarowany Ołówek”. Uczęszczało do tego przedszkola średnio 70 dzieci w tym ok. 6 dzieci spoza gminy Zabrodzie.

W ramach programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat „Małuch +”, od lutego 2020 roku działa również **Żłobek Gminny „Adelinek” w Adelinie**.

Infrastruktura i baza dydaktyczna szkół podstawowych oraz przedszkoli na terenie Gminy, dla których samorząd jest organem prowadzącym, jest systematycznie modernizowana. Szkoły są dobrze wyposażone (pracownie komputerowe i językowe, sale gimnastyczne i boiska wielofunkcyjne), a uczniowie mogą korzystać z bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych. Wszystkie szkoły realizują **programy wychowawczo-profilaktyczne**, obejmujące treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów stanowi zadanie własne gminy, na realizację którego gmina otrzymuje dofinansowanie z budżetu państwa. Ministerstwo Edukacji Narodowej wypeniając zadanie dotyczące udzielania pomocy materialnej dla uczniów w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych opiera

się na środkach rezerwy celowej budżetu państwa, która zwiększa środki na pomoc materialną realizowaną przez gminy. Z pomocy tej w roku szkolnym 2022/2023 skorzystało 24 uczniów z terenu gminy Zabrodzie. W ramach środków z budżetu gminy wypłacono uczniom stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe. Stypendium można przyznać uczniowi, który uzyskał wysoką średnią ocen oraz co najmniej dobrą ocenę z zachowania w semestrze poprzedzającym semestr, w którym przyznaje się to stypendium. W szkołach przyznano stypendia łącznie dla 99 uczniów.

PODSUMOWANIE

W pełni zintegrowane i ogólnodostępne usługi wczesnodziecięcej opieki i edukacji – nastawione w równym stopniu na edukację i opiekę nad dziećmi – są ważnym elementem spójnego systemu edukacji i opieki w Polsce. Gmina Zabrodzie zapewnia dzieciom i młodzieży równy dostęp do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Jednostki organizacyjne Gminy Zabrodzie, którymi są placówki oświatowe w ramach swoich zadań statutowych podejmują współpracę z licznymi instytucjami/podmiotami zewnętrznymi. Fakt istnienia placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do 3 roku życia świadczy o stopniowym rozwijaniu opieki nad najmłodszymi.

Kultura, sport, rekreacja

Z dniem 1 stycznia 2025 roku dwie gminne instytucje kultury Gminy Ośrodek Kultury w Zabrodziu i Gmina Biblioteka Publiczna w Zabrodziu zostały połączone w jedną samorządową instytucję kultury o nazwie **Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Zabrodziu**. Przedmiotem działania Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa w Zabrodziu jest wykonywanie zadań własnych Gminy Zabrodzie w zakresie zaspokajania potrzeb kulturalnych, czytelniczych, oświatowych, sportowych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczenie w upowszechnianiu wiedzy, czytelnictwa, kultury i sportu głównie poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do zbiorów bibliotecznych i informacji oraz organizowanie działalności kulturalnej i sportowej na terenie Gminy Zabrodzie.

W 2023 roku GCKiC w Zabrodziu (wówczas funkcjonujące jako Gminna Biblioteka Publiczna) było organizatorem oraz współorganizatorem wielu wydarzeń o charakterze edukacyjnym oraz kulturalnym i promującym czytelnictwo, wśród których należy wymienić m.in.:

Nowe Horyzonty

- ✓ kontynuacja na mocy porozumienia z Instytutem Książki w Krakowie realizacji projektu pt. „Mała książka – wielki człowiek”, będącego elementem kampanii promującej czytelnictwo wśród przedszkolaków;
- ✓ organizacja etapu gminnego 46 Konkursu Recytatorskiego WARSZAWSKA SYRENKA;
- ✓ przeprowadzenie lekcji bibliotecznych dla uczniów;
- ✓ spotkanie-warsztaty autorskie z pisarzem, dziennikarzem oraz scenarzystą Panem Zbigniewem Masternakiem;
- ✓ warsztaty FERIA Z KSIĄŻKĄ;
- ✓ konkurs na najpiękniejszą kartkę pt. ŻYCZENIA DLA MAMY;
- ✓ prezentacja bajki teatralnej pt. BOCIAN I ŻABA;
- ✓ w ramach wakacyjnych prezentacji bajkowych zaprezentowano najmłodszym mieszkańcom oraz podopiecznym Domów Pomocy Społecznej „Fiszor” w Gaju oraz w Niegowie trzy przedstawienia teatralne: PIPI SKARPETKA, DOKTOR DOLITTLE oraz W KRAINIE MAGII;
- ✓ pięciodniowe warsztaty pt. „TYDZIEŃ W NIBYLANDII”;
- ✓ Narodowe Czytanie;
- ✓ Bal Andrzejkowy;
- ✓ doroczny Bal Mikołajkowy.

W harmonogram działalności GCKiC w Zabrodziu w 2023 roku (wówczas funkcjonującego jako Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu) wpisane były zajęcia stałe dla dzieci

i młodzieży oraz dorosłych. Rodzaj organizowanych zajęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Zajęcia organizowane w GCKiC w Zabrodziu- rok 2023.

	Zajęcia dla dzieci i młodzieży	Zajęcia dla dorosłych
1.	taniec nowoczesny – w okresie I-VI trzy grupy wiekowe – zajęcia jednogodzinne, raz w tygodniu	spotkania zespołu śpiewaczego SŁAWA
2.	balet – jedna grupa dla dzieci w wieku 4+. Zajęcia jednogodzinne, raz w tygodniu	aerobik, jedna grupa dwa razy w tygodniu
3.	modern i jazz – jedna grupa dla dzieci w	zdrowy kręgosłup, jedna grupa, dwa

Nowe Horyzonty

	wieku 9+. Zajęcia jednogodzinne, raz w tygodniu	razy w tygodniu
4.	akrobatyka – jedna grupa w wieku 7+. Zajęcia jednogodzinne, raz w tygodniu	tabata, w okresie X-XII, jedna grupa, raz w tygodniu
5.	gimnastyka artystyczna w okresie I-VI jedna grupa, w okresie IX-XII dwie grupy. Zajęcia jednogodzinne, raz w tygodniu	
6.	nauka gry na gitarze w okresie I-VI – dwie grupy, w okresie XI-XII jedna grupa, wiek 10+	
7.	plastyka z elementami rękodzieła w okresie I-IV dla dwóch grup wiek 7-9 lat. W okresie X-XII jedna grupa 7+. jednogodzinne zajęcia raz w tygodniu	
8.	rysunek i malarstwo dla dzieci młodzieży w wieku 10+. Trzygodzinne zajęcia raz w tygodniu	

GCKiC w Zabrodziu w 2023 roku (wówczas funkcjonujące jako Gminny Ośrodek Kultury) realizowało dla seniorów 60+ projekt „BABCIA I DZIADEK WARTOŚĆ DODANA” finansowany ze środków FUNDACJI BGK w programie „Generacja 6.0 edycja V”.

W projekcie zrealizowano m.in:

- ✓ fizyczno – psychologiczne zajęcia usprawniające;
- ✓ spotkanie z aktorem;
- ✓ warsztaty wykonywania lalek;
- ✓ przygotowanie i prezentacja programu artystycznego – animacyjnego pod hasłem DOROŚLI–DZIECIOM;
- ✓ wyjazd do teatru.

Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Zabrodziu w 2023 roku (funkcjonujące wówczas jako Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu) było organizatorem oraz współorganizatorem wielu wydarzeń, wśród których należy wymienić m.in.:

- ✓ Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek;
- ✓ Koncert Kolęd i Pastorałek;
- ✓ feryjne zajęcia POMYSŁOWY KONTRUKTOR;
- ✓ Rodzinne warsztaty wicia palm wielkanocnych;
- ✓ koncert z okazji DNIA MATKI;
- ✓ Piknik rodzinny z okazji Dnia Dziecka, Przegląd Piosenki przedszkolnej WESOŁE NUTKI;
- ✓ Jagodowe żniwa za brodem;
- ✓ wakacyjne WARSZTATY ODKRYWCÓW;
- ✓ udział w Diecezjalno- Powiatowo Gminny Dożynkach w Długosiodle;
- ✓ podsumowanie Gminnego Konkursu Plastycznego KAPELUSZ pani jesienni;
- ✓ obchody Narodowego Święta Niepodległości.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z aktywnością społeczną. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Większość badanych w ostatnim roku uczestniczyło w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe) - 70%. Respondenci, którzy nie uczestniczyli w takich wydarzeniach, wskazywali najczęściej, że nie mieli na to czasu (42%) oraz nie byli tym zainteresowani (30%). Mniejszy odsetek ankietowanych wskazał, że nie brał w nich udziału, ponieważ nie było informacji o takiej ofercie (27%) oraz dlatego, że nie było takiej oferty (27%). Na podstawie tych wyników należy stwierdzić, że mieszkańcy gminy Zabrodzie są dość aktywną społecznością.

PODSUMOWANIE

Kultura w Gminie Zabrodzie jest jednym z filarów życia społecznego, pełniąc kluczową rolę w integracji mieszkańców, promocji dziedzictwa historycznego oraz rozwijaniu współczesnych form twórczości artystycznej. Dzięki dobrze rozwiniętej infrastrukturze kulturalnej, gmina oferuje różnorodne wydarzenia, warsztaty oraz programy edukacyjne, które odpowiadają na potrzeby lokalnej społeczności.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W myśl ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej organizacje pozarządowe są podmiotami ekonomii społecznej i uprawnione są do realizacji usług społecznych. Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Podstawowym dokumentem organizującym współpracę gminy z NGO w 2024 roku był Roczny Program Współpracy Gminy Zabrodzie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok.

Współpraca Gminy Zabrodzie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dotyczy realizacji zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy, w zakresie odpowiadającym zadaniom gminy.

Na terenie gminy działają organizacje pozarządowe wymienione w rozdziale II 10. Według rejestru KRS, istnieje kilkadziesiąt stowarzyszeń (typowe dla gminy tej wielkości są kluby sportowe, koła gospodyń, OSP itp.). Na terenie gminy nie ma Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej ani Zakładów Aktywności Zawodowej. Aczkolwiek, w lutym 2020 roku rozpoczęła działalność Spółdzielnia Społeczna „Integracja” założona przez władze Gminy Zabrodzie i Powiatu Wyszkowskiego jako spółdzielnia społeczna osób prawnych. Spółdzielnia społeczna „Integracja” świadczy m.in. usługi gastronomiczne dla

podmiotów

z gminy Zabrodzie i Powiatu Wyszkowskiego. Spółdzielnia oferuje zatrudnienie osobom zagrożonym wykluczeniem z rynku pracy. Celem Spółdzielni jest:

- przywrócenie na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa oraz umożliwienie osobom pozostającym bez pracy i niepełnosprawnym aktywizacji zawodowej;
- prowadzenie działalności edukacyjno-kulturowej, docelowo w formie szkoleń, kursów, warsztatów, jak i prowadzenie działalności gospodarczej;
- realizacja doniosłych społecznie celów, takich jak tworzenie więzi międzyludzkich oraz reintegracja społeczna.

Powstanie spółdzielni było możliwe dzięki wsparciu merytorycznemu i zaangażowaniu Mazowieckiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Do liderów lokalnych działających na terenie Gminy Zabrodzie, którzy aktywnie uczestniczą w tworzeniu wspólnot lokalnych zaliczyć należy przede wszystkim dyrektora Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa, prezesów organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i Kół Gospodyń Wiejskich.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z działalnością organizacji pozarządowych:

- Mieszkańcy Gminy Zabrodzie zostali zapytani o to, jak oceniają współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. 42% ankietowanych ocenia tę współpracę przeciętnie. Z kolei łącznie 28% wskazało, że współpraca przebiega dobrze i bardzo dobrze, a 16% nie ma zdania na ten temat. Pozostałe 14% oceniło tę współpracę źle.

PODSUMOWANIE

Organizacje pozarządowe pełnią rolę uzupełniającą dla działań organów publicznych, ich rola jest niezastąpiona w aktywizowaniu środowisk lokalnych oraz wsparciu i reintegracji grup wykluczonych społecznie. Pełnią też funkcję diagnostyczną, jako podmioty

działające najbliżej osób wymagających wsparcia, co pozwala im na dokładniejsze identyfikowanie problemów społecznych. Współpraca samorządu Gminy Zabrodzie z organizacjami pozarządowymi była w analizowanym okresie ograniczona do podstawowych form. Konieczne jest stale wzmacnianie kanałów wymiany informacji pomiędzy administracją a organizacjami, a także wspieranie warunków dla działalności i funkcjonowania nowych organizacji.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawnymi i obyczajowymi. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, takich jak np.: Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych i inne służby.

Na terenie Gminy Zabrodzie za bezpieczeństwo i porządek publiczny odpowiada przede wszystkim Komenda Powiatowa Policji w Wyszkowie oraz podległy jej Posterunek Policji w Zabrodziu.

Dane zawarte w tabeli 4 wskazują, że przestępczość na terenie Gminy Zabrodzie ma tendencję dynamiczną – w 2023 roku liczba popełnionych przestępstw wzrosła, a w 2024 roku zmalała.

Tabela 5. Przestępczość na terenie gminy w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Kradzież	20	11	10
Kradzież z włamaniem	10	7	4
Pobicie	1	0	2
Uszkodzenie mienia	6	9	6

Źródło: Posterunek Policji w Zabrodziu

Ochrona przeciwpożarowa w Gminie Zabrodzie jest realizowana przy pomocy **Ochotniczych Straży Pożarnych**. Gmina wykonuje zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej i ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych.

Ochotnicze straż pożarne (OSP) realizują zadania na rzecz ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa, a także prowadzą na szeroką skalę działania profilaktyczne skierowane zarówno do osób dorosłych jak i młodzieży.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z poczuciem bezpieczeństwa. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Zdecydowana większość mieszkańców Gminy Zabrodzie- 60% czuje się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania. Jednakże 22% ankietowanych wskazało na brak poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy. Pozostałe 18% badanych nie potrafiło tego określić.

PODSUMOWANIE

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, narkomanii, alkoholizmu i przemocy domowej. Można zakładać, że stan bezpieczeństwa na terenie gminy ma szansę się poprawić. Konieczne jest jednak podejmowanie starań w kierunku zwiększenia liczby patroli policyjnych i ich skuteczności.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa.

Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku.

Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzieleną tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane

z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki celowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie Gminy Zabrodzie zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy domowej,
- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone

w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;

- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomani,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- ✓ kłeski żywiołowej lub ekologicznej.

W 2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu objął pomocą 101 rodzin z terenu gminy. Dane zawarte w tabeli 6 wskazują, że w ostatnim roku zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin ogółem	107	107	101

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu

Dane zawarte w tabeli nr 7 wskazują, że w 2024 roku zmalała liczba udzielonych świadczeń rzeczowych, pieniężnych oraz udzielonych porad.

Tabela 7. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Świadczenia rzeczowe	129	133	104
Świadczenia pieniężne	137	118	114
Świadczenia porady	259	245	168

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabrodziu

Pomoc w formie pracy socjalnej należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i nie zależy od sytuacji materialnej osoby czy rodziny wymagającej wsparcia w tej formie. Praca socjalna skierowana jest na przywrócenie zdolności samodzielnego funkcjonowania klientów pomocy społecznej, ma na celu ułatwienie funkcjonowania osób i rodzin, rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez wykorzystanie własnych możliwości oraz zasobów lokalnej społeczności. W 2024 roku pracą socjalną objęto 73 rodziny (w 2023 roku pracą socjalną objęto 102 rodziny; w 2022 roku pracą socjalną objęto 104 rodziny).

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny dotyczy osób i rodzin, jest zawierany w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej celem wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. W 2024 roku nie zawarto żadnego kontraktu socjalnego (w 2023 roku- 0 kontraktów socjalnych; w 2022 roku- 1 kontrakt socjalny).

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z występowaniem problemów społecznych. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż:

- Mieszkańcy Gminy Zabrodzie za najistotniejszy problem w ich środowisku lokalnym uznali uzależnienie od alkoholu, na drugim miejscu znalazło się zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży, a na trzecim- izolacja społeczna osób starszych.
- Zdaniem pracowników GOPS najistotniejszymi problemami w środowisku lokalnym są: przemoc domowa, uzależnienie od alkoholu, niepełnosprawność, zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży, problemy opiekuńczo- wychowawcze, uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej oraz bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego, izolacja społeczna osób starszych (łącznie 100% ankietowanych wskazało te problemy jako bardzo istotne oraz raczej istotne).

Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie Gminy Zabrodzie są niezmiennie od kilku lat długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo.

Tabela 8. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin⁵.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Bezrobocie	18	18	12
Ubóstwo	41	50	38
Długotrwała lub ciężka choroba	53	52	45
Niepełnosprawność	34	34	32
Alkoholizm	13	16	14
Narkomania	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	20	15	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	16	16	14
Bezdomność	2	2	1
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0
Przemoc domowa	3	3	1
Zdarzenia losowe	4	0	1
Sytuacja kryzysowa	18	0	0

⁵ W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

Klęska żywiołowa lub ekologiczna

0 0 0

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2022, 2023, 2024 rok.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z pomocą społeczną. Z przeprowadzonego wśród pracowników GOPS badania ankietowego wynika, iż:

- 60% badanych pracowników GOPS odpowiedziało, że zgadza się w pełni, a 40% zgadza się częściowo z tym, że instytucja, w której pracują pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.
- Pracownicy GOPS zostali zapytani o to, jakie wsparcie jest ich zdaniem najbardziej potrzebne dla mieszkańców gminy. Było to pytanie otwarte, w którym badani mieli podać swoje propozycje. Pracownicy GOPS wskazywali na: edukację; łatwiejszy dostęp do terapeutów, psychologów, ośrodków odwykowych; zapewnienie specjalistycznej pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla rodzin będących w kryzysie uzależnienia, współuzależnienia, przemocy domowej, mających trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Ubóstwo

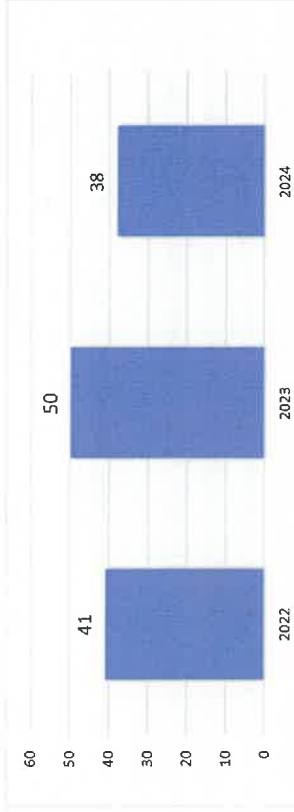
Ubóstwo określa się jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych.

Dane GOPS w Zabrodziu wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin w gminie korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wykazuje tendencję dynamiczną- w 2023 roku liczba ta wzrosła, a w 2024 roku zmalała.

Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu ubóstwa w latach 2022-2024.

Zasilek stały przysługujący pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. **W 2024 roku GOPS w Zabrodziu wypłacił zasiłki stałe dla 19 osób (w 2023 roku- dla 21 osób; w 2022 roku- dla 18 osób).**

Zasilek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. **W 2024 roku GOPS w Zabrodziu przyznał zasiłki okresowe 6 osobom (w 2023 roku- dla 7 osób; w 2022 roku- dla 9 osób).**

Zasilek celowy to świadczenie dla osób i rodzin przyznawane na zaspokojenie niezbędnych potrzeb, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. **W 2024 roku GOPS w Zabrodziu przyznał zasiłki celowe dla 31 osób (w 2023 roku- dla 34 osób; w 2022 roku- dla 40 osób).**

Program „Posilek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Takie rozwiązanie daje bowiem większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki, oraz nad procesem ich przygotowywania. Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. Zakres realizacji programu w 2024 roku:

1. Pomoc w formie posiłków:

- Ogólna liczba osób objętych pomocą: 91 osoby;
- Liczba uczniów korzystających z bezpłatnych posiłków w szkołach: 48 uczniów;
- Dodatkowo: 1 osoba dorosła korzystała z gorącego posiłku w Środowiskowym Domu Samopomocy „SOTERIA” w Wyszkowie.

2. Pomoc w formie zasiłków celowych na zakup żywności:

- Liczba osób objętych wsparciem: 72 osoby.

W 2024 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu kontynuował działania w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa – Podprogram 2023**, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym

(FEAD). Celem programu jest przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez udostępnienie bezpłatnej pomocy żywnościowej osobom i rodzinom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji życiowej, w szczególności z powodu niskiego dochodu. Pomoc udzielana jest w formie artykułów spożywczych lub gotowych posiłków, które są przekazywane nieodpłatnie. Artykuły te stanowią uzupełnienie codziennej diety i służą poprawie bezpieczeństwa żywnościowego osób objętych wsparciem. Od dnia 28 marca 2018 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu pełni funkcję Organizacji Partnerskiej Lokalnej (OPL), współpracując z Caritas Diecezji Warszawsko- Praskiej jako Organizacją

Partnerską Regionalną (OPR). Rola OPL polega na bezpośredniej dystrybucji żywności mieszkańcom gminy, co zapewnia szeroki dostęp do pomocy dla osób najbardziej potrzebujących. Efekty realizacji programu w 2024 roku:

- ✓ wydano 81 skierowań do otrzymania pomocy żywnościowej,
- ✓ ze wsparcia skorzystało 196 osób zamieszkujących teren Gminy Zabrodzie.

Program stanowi istotne wsparcie dla lokalnej społeczności i uzupełnia działania systemu pomocy społecznej w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z sytuacją materialną badanych. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą i dobrą oceniło łącznie 71% mieszkańców, jako zadowalającą 25%, a jako złą 4%.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone

w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwałe lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie

o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność są jednymi z najczęściej występujących przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Jednakże zauważyć należy, że w latach 2022-2024 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z wyżej wymienionych powodów.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2022-2024.

Samotnej osobie niepełnosprawnej oraz przewlekle chorej, która wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Nową formą usług opiekuńczych, która została wprowadzona pod koniec lipca 2023 roku na mocy nowelizacji Ustawy o pomocy społecznej są usługi sąsiedzkie. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno- pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji

w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2024 roku gmina Zabrodzie udzielała świadczeń w formie usług opiekuńczych dla 5 osób (w 2023 roku pomocą w tej formie objęto 4 osoby; w 2022 roku pomocą w tej formie objęto 5 osób).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności (jak np. wspieranie nabywania i rozwoju umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w życiu społecznym, w

zalatwianiu spraw urzędowych i uzyskaniu zatrudnienia, wspieranie procesu leczenia i rehabilitacja fizyczna). Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym (posiadające np. kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitanta).

W latach 2022-2024 roku Gmina Zabrodzie nie udziela świadczeń w formie specjalistycznych usług opiekuńczych.

W 2024 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodku kontynuował realizację rządowego Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” – edycja 2024, finansowanego ze środków państwowego funduszu celowego – Funduszu Solidarnościowego. Program ten stanowi element wsparcia polityki społecznej państwa, ukierunkowanej na poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami poprzez zwiększenie ich samodzielności i aktywności w życiu społecznym. Głównym celem programu jest zwiększenie niezależności osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie im dostępu do usług asystencji osobistej – szczególnie tam, gdzie gmina nie jest w stanie samodzielnie zapewnić takiego wsparcia. W ramach edycji 2024:

✓ Usługa asystenta objęto 15 osób z niepełnosprawnościami, w tym:

- 4 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną,
- 6 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- 5 dzieci w wieku do ukończenia 16. roku życia.

Wszyscy uczestnicy programu spełniali kryteria wysokiego poziomu wsparcia, zgodnie z definicją zawartą w dokumentach programowych.

Dodatkowo, w 2024 roku, GOPS Zabrodzie kontynuował realizację zadania polegającego na **dowożeniu uczniów z orzeczoną stopniem niepełnosprawności do szkół specjalnych** mających siedzibę poza gminą. Dowożono osoby niepełnosprawne do instytucji, ośrodków rehabilitacyjnych, środowiskowych dziennych domów samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej oraz dzieci do szkół specjalnych. Z dowozu w 2024 r. stałe korzystało łącznie 11 osób.

Proces starzenia się społeczeństwa powoduje zapotrzebowanie na podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Rzućmy to bezpośrednio na kierunek pomocy społecznej. Dla gminy wskaźniki te (liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie, liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poprzednich latach, liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej w poprzednich latach itp.)

pozwalają prognozować liczbę osób wymagających pomocy w postaci usług podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym psychiatrycznych, asystentury, pomocy sąsiedzkiej, opieki wytechnicznej. Głównym powodem wzrostu zapotrzebowania na usługi jest izolacja w czasie pandemii, brak zainteresowania potrzebującymi członkami rodziny, samotność, brak dostępności do lekarzy.

Osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomagającym. **Na terenie Gminy Zabrodzie nie funkcjonują mieszkania ani mieszkania wspomagane.**

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można zapewnić odpowiedniego wsparcia w formie usług opiekuńczych, mają prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej (DPS). Decyzja o skierowaniu do DPS-u podejmowana jest na podstawie indywidualnej oceny sytuacji życiowej i zdrowotnej danej osoby, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. 2024 poz. 1283 z późn. zm.), w szczególności art. 54 i 55. Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej ustalana jest zgodnie z art. 61 wspomnianej ustawy. W pierwszej kolejności koszt pobytu ponosi mieszkaniec DPS-u, który zobowiązany jest do pokrycia opłaty w wysokości do 70% swojego dochodu. Jeżeli kwota ta nie pokrywa pełnego kosztu utrzymania, pozostałą część mogą uzupełnić osoby zobowiązane do alimentacji, takie jak małżonek, zstępni (dzieci, wnuki) oraz wstępni (rodzice, dziadkowie), zgodnie z art. 64 ustawy. **W 2024 r. Gmina Zabrodzie ponosiła odpłatność za pobyt 6 mieszkańców w domach pomocy społecznej (w 2023 r. - 5 mieszkańców; w 2022 r. - 5 mieszkańców).**

W 2024 roku kontynuowano działania wspierające seniorów poprzez realizację inicjatywy „Paczki Świąteczne dla Seniora”. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu, we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zabrodziu, Gminnym Ośrodkiem Kultury w Zabrodziu oraz Kołem Gospodyń Wiejskich w Zabrodziu, zorganizował i przygotował 60 profilaktycznych paczek świątecznych. W dniach 14–16 grudnia 2024 roku paczki zostały przekazane seniorom oraz osobom samotnym z terenu gminy Zabrodzie.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych w przestrzeni publicznej. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- W subiektywnej ocenie nieco 27% badanych sytuacja seniorów na terenie Gminy jest dobra, 21% uważa, że jest zła, a 52% nie ma zdania w tej kwestii. Następnie zapytano mieszkańców o to, czy ich zdaniem oferta działań skierowanych do seniorów na terenie gminy jest wystarczająca- 48% badanych wskazało na odpowiedź twierdzącą. Jednakże 52% ankietowanych jest zdania, że oferta ta jest niewystarczająca.
- Zdaniem 68% badanych osoby z niepełnosprawnościami nie są wykluczone społecznie w środowisku lokalnym. Jedynie 2% mieszkańców wskazało, że osoby te nie są akceptowane. Pozostałe 30% nie ma zdania na ten temat. Kolejno badani mieli wskazać, czy ich zdaniem osoba z niepełnosprawnością może uzyskać na terenie gminy zatrudnienie. Tylko 13% mieszkańców wskazało odpowiedź twierdzącą. W sumie 44% badanych zaznaczyło odpowiedź przeczącą, z czego 40% odpowiedziało, że nie ma ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami, a 4%, że pracodawcy nie chcą zatrudniać tych osób. Pozostałe 43% nie ma zdania na ten temat.

Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: placowe i pozapłacowe.

Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne,

a także słabnie kapitał ludzki. Stopa bezrobocia na koniec 2024 roku wyniosła: w Polsce- 5,1%; w województwie mazowieckim- 4%; w powiecie wyszkowskim- 3,5%.

Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2024 r. zarejestrowanych w Gminie Zabrodzie według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszkowie wyniosła 71. W 2024 roku w stosunku do 2023 roku znacznie wzrosła liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy Zabrodzie.

Tabela 9. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Zabrodzie.

	2022	2023	2024
Ogółem	71	49	71
Kobiety	36	29	42
Mężczyźni	35	20	29

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wyszkowie

Sytuację pozostawiania bez pracy, wskutek długotrwałej bezczynności, bezrobotny może traktować jako sposób na życie. Wydłużający się okres bez zatrudnienia może spowodować, iż bezrobotni będą bardziej skłonni zaakceptować swoją sytuację. Sprzyja to tendencji do godzenia się na niższy standard życia, na uzależnienie od pomocy innych, do zmniejszenia aktywności poszukiwania. Długotrwałe pozostawianie bez pracy stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szansę znalezienia zatrudnienia, a tym samym powoduje degradację materialną i izolację społeczną jednostki.

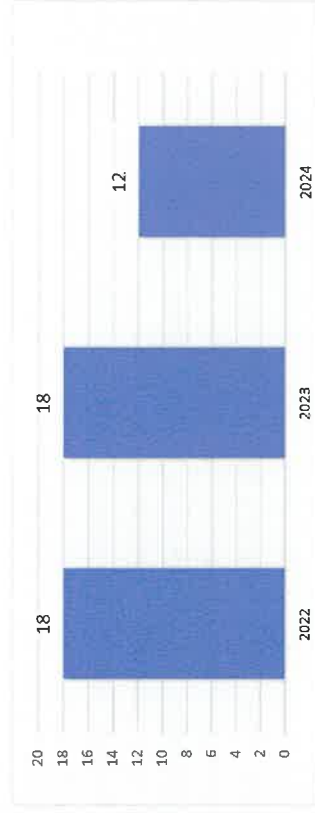
Dane GOPS w Zabrodziu wskazują, że w 2024 roku zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W analizowanym okresie Ośrodek udostępniał osobom poszukującym pracy, korzystającym z pomocy społecznej,

informacje o aktualnych ofertach pracy, dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wyszkowie, a zadanie to wykonywane było w ramach prowadzonej pracy socjalnej. Udzielano również pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, upowszechniano informacje o usługach poradnictwa zawodowego oraz o szkoleniach.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024.

Bezradność opiekuńczo- wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa

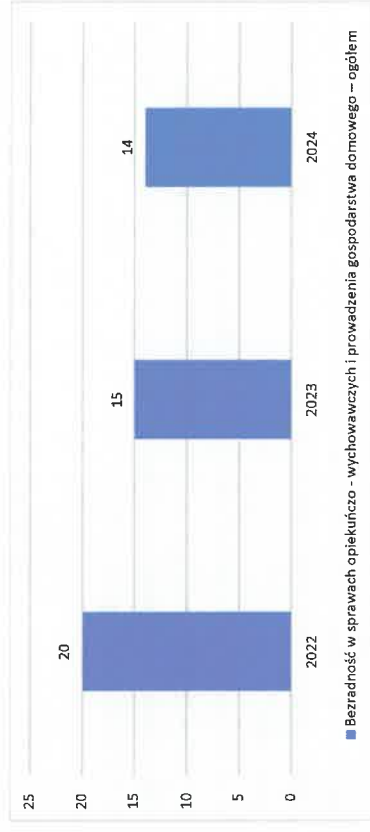
Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego– problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych

na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Dane GOPS w Zabrodziu wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej ma tendencję spadkową.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2022-2024.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania gminy i powiatu. Po stronie gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektom podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Zabrodzie został przyjęty uchwałą nr LVI/423/2023 Rady Gminy w Zabrodziu z dnia 19 grudnia 2023 roku i

opracowany, aby wspomóc rodziny w pełnieniu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz przeciwdziałać sytuacjom kryzysowym. Program realizowany jest przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabrodziu, szkół, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz rodzin. Celem niniejszego sprawozdania jest przedstawienie stopnia realizacji programu, ocena skuteczności podjętych działań oraz wskazanie obszarów wymagających dalszych interwencji.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu

w 2024 roku zatrudniał 1 asystenta na ½ etatu. W 2024 roku asystent objął pracę 7 rodzin, w których łącznie przebywało 16 dzieci (w 2023 roku do asystentury zostało skierowanych 9 rodzin; w 2022 roku do asystentury zostało skierowanych 12 rodzin), udzielając pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomagając rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi oraz wspierając aktywność społeczną.

Dodatkowym narzędziem pomocy rodzinie przeżywającej trudności są rodziny wspierające. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka;
- prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

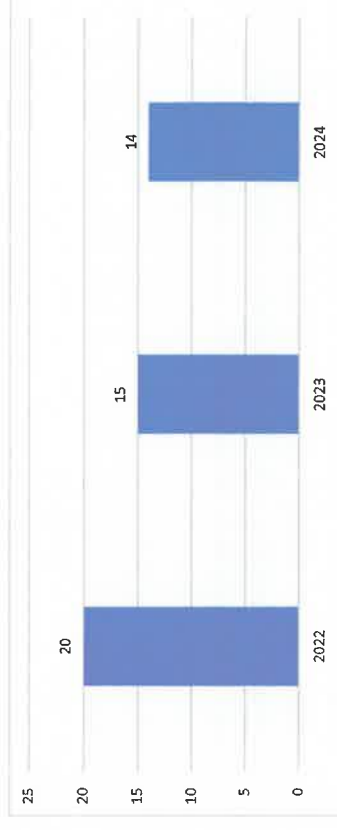
Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego

wywiadu środowiskowego. W latach 2022-2024 nie zaistniała konieczność ustanowienia rodziny wspierającej.

Z kolei prawo do świadczeń pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci.

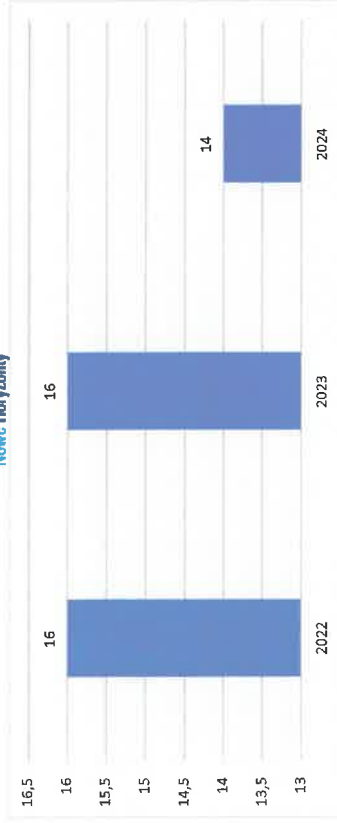
Dane GOPS w Zabrodziu wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa zmalała.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2022-2024.

Dane GOPS w Zabrodziu wskazują, że w 2024 roku zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa.

Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2022-2024.

Do roku 2017, Ustawa z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była jedynym podstawowym aktem prawnym, który definiował różnorodne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. W grudniu 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ślad za programem została uchwalona Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wspomniane dokumenty zaczęły obowiązywać w styczniu 2017 roku. „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci.

Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z nowymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma również znacznie usprawnić dostęp do świadczeń zdrowotnych. **W 2024 roku nie zrealizowano żadnego świadczenia „Za życiem”.**

Karta Dużej Rodziny jest wydawana dla rodziny, które posiadają lub wychowywały w przeszłości co najmniej troje dzieci. W związku z posiadaniem takiej karty rodziny te mają możliwość skorzystania z wielu zniżek. Rodzice otrzymują KDR dożywotnio, natomiast dzieci do ukończenia 18 roku życia lub maksymalnie do 25 lat w przypadku nauki w szkole.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu w 2024 r. rozpatrzył pozytywnie 61 tradycyjnych Kart Dużej Rodziny. Wsparciem zostało objętych 26 rodzin.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi potrzeby mieszkańców w sektorze życia społecznego. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż:

- 50% ankietowanych uważa, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. Zdaniem ankietowanych większej uwagi ze strony władz wymaga przede wszystkim transport osobowy (53%), opieka zdrowotna (46%), rekreacja i wypoczynek (42%) oraz oferta edukacyjna i wychowawcza (39%). Mniejszy odsetek badanych wskazał na profilaktykę uzależnień (33%) oraz bezpieczeństwo publiczne (30%). Natomiast najmniej ankietowanych wskazało, że uwagi wymaga gospodarka mieszkaniowa (12%), pomoc społeczna (11%), handel i usługi (7%) oraz inne (4%).
- 60% pracowników GOPS uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. Zdaniem pracowników GOPS większej uwagi wymaga przede wszystkim profilaktyka uzależnień (80%). Mniejsze odsetki badanych wskazały na opiekę zdrowotną (40%) oraz ofertę edukacyjną (40%). Poza tym ankietowani zaznaczyli: transport osobowy (20%), mieszkalnictwo (20%), bezpieczeństwo publiczne (20%) oraz opiekę społeczną (20%).

PODSUMOWANIE

Na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie są niezmiennie od kilku lat: niepełnosprawność, ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba. Utrudniona jest sytuacja życiowa osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz seniorów zwłaszcza w dostępie do rehabilitacji społecznej i zawodowej. Ubóstwo i inne dysfunkcje zaburzające prawidłowe funkcjonowanie rodzin skutkują coraz większą polaryzacją społeczną. Niezbędna jest intensyfikacja działań w tym zakresie. Współczesne rodziny zmagają się z wieloma rodzajami problemów. Złożoność sytuacji życiowej rodzin powoduje konieczność włączenia

specjalistów w pracę w rodzinie, równoległego oraz wieloaspektowego działania różnych służb

i podmiotów. Najczęstsze problemy rodzin to, oprócz ubóstwa, sprzężone z nim: niski poziom wykształcenia, bezrobocie, niezadecydowanie życiowe, brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, wielodzietność czy samotne macierzyństwo, a często także przemoc domowa i niepełnosprawność. Gmina Zabrodzie realizuje liczne programy osłonowe, a także zapewnia mieszkańcom szeroki wachlarz usług społecznych. Konieczne jest jednak dalsze doskonalenie i rozwijanie działań ukierunkowanych na rzecz przeciwdziałania zjawisku ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego, w tym m.in.

osób

z niepełnosprawnościami i ich rodzin, osób starszych, osób bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z trudnościami wychowawczymi, jak również dzieci pozabawionych opieki rodzicielskiej. Niezbędne jest ciągłe podejmowanie działań na rzecz rozwoju różnego rodzaju usług społecznych. Polityka prorodzinna w Zabrodziu powinna być kluczowym obszarem działań lokalnych władz, wspierającym rodzinę jako podstawową jednostkę społeczną. Kontynuacja inwestycji w infrastrukturę, programy wsparcia finansowego oraz inicjatywy integracyjne stanowią szansę na poprawę jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym. Sukces w realizacji tych założeń wymaga zintegrowanych działań, opartych na współpracy między władzami lokalnymi, sektorem prywatnym i organizacjami społecznymi.

Uzależnienia

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania

problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. **Realizacja w/w zadań prowadzona jest w postaci uchwalonego uchwałą Nr XXXVII/264/2022 przez Radę Gminy Zabrodzie w dniu 29 marca 2022 r., Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zabrodzie na lata 2022 – 2025.**

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na samorząd gminy na równi z organami administracji rządowej obowiązki kształtowania polityki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Powyższe zadania są realizowane przy współpracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Zabrodziu, placówkami oświatowymi, Gminnym Centrum Kultury i Czytelnictwa w Zabrodziu, Komendą Powiatową Policji w Wyszku, placówkami służby zdrowia z terenu Gminy Zabrodzie oraz powiatu wyszkowskiego, Sądem Rejonowym i Prokuraturą Rejonową w Wyszku, Zespołem Interdyscyplinarnym w Gminie Zabrodzie, Spółdzielnią Socjalną INTEGRACJA w Adelinie, organizacjami pozarządowymi z terenu Gminy Zabrodzie i z poza terenu gminy, Oddziałem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Wyszku, Punktem Promocji Zdrowia i Profilaktyki w Wyszku, Kościołami oraz przy wsparciu lokalnych liderów.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoba przeszkolona w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

✓ inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);

✓ podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);

✓ opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);

✓ kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

W 2024 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zabrodziu odbyła łącznie 15 posiedzeń, przeprowadziła 20 rozmów z osobami zgłoszonymi. Ponadto, GKRPA zaopiniowała 2 wnioski na sprzedaż napojów alkoholowych, które były zgodne

z uchwałą Rady Gminy w sprawie limitu i lokalizacji tych punktów oraz przeprowadziła 6 kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych. Szczegółowe dane dotyczące działalności Komisji za ostatnie 3 lata przedstawia tabela 10.

Tabela 10. Działalność GKRPA w latach 2022-2024.

Działalność GKRPA			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Posiedzenia Komisji- ogółem	13	11	11
Ogólne posiedzenia Komisji	13	11	15
Przeprowadzone rozmowy	36	34	20
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	5	5	6
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	4	4	2

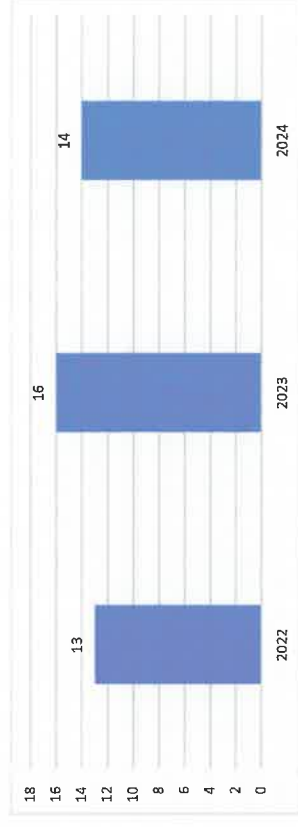
Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zabrodziu

Członkowie GKRPA w latach 2022-2024 doskonalili swoje kompetencje biorąc udział w szkoleniach:

- 2022 rok- 1 szkolenie;
- 2023 rok- 4 szkolenia;
- 2024 rok- 1 szkolenie.

Dane GOPS w Zabrodziu wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu ma tendencję dynamiczną- w 2023 roku liczba ta wzrosła, a w 2024 roku zmalała.

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu uzależnień w latach 2022-2024.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Zabrodzie- ogółem 15, w tym:

- do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5%- 14;
 - od 4,5% do 18%- 14;
 - powyżej 18%- 14.
- do spożycia w miejscu sprzedaży- (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5%- 1;
 - od 4,5% do 18%- 0;
 - powyżej 18%- 0.

Co prawda na terenie gminy Zabrodzie nie funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, jednakże mieszkańcy gminy mogą nieodpłatnie korzystać z pomocy specjalistów świadczących pomoc w Gminnym Punkcie Promocji Zdrowia i Profilaktyki w Wyszkowie, działającym w ramach zawartych międzygminnych porozumień.

Na terenie Gminy Zabrodzie działają trzy grupy wsparcia: AA, dla anonimowych alkoholików, AI. ANON – dla osób współuzależnionych od alkoholu i AI.-ATEEN – dla osób dorosłych dzieci alkoholików.

Wśród ważniejszych oddziaływań profilaktycznych prowadzonych na terenie gminy Zabrodzie, skierowanych do dzieci i młodzieży należy wymienić:

- 2022 rok: realizacja rekomendowanego programu wychowawczo- profilaktycznego pn. „DEBATA”
Ilość osób uczestniczących:
I. Uczniów: 143.
- 2023 rok: realizacja rekomendowanych programów wychowawczo- profilaktycznych pn. „DEBATA”, „Cukierki”
Ilość osób uczestniczących:
I. Uczniów: 143.
- 2024 rok: szkolenia wśród nauczycieli szkół podstawowych pn.: „Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego. Przeciwdziałanie przemocy domowej – procedura Niebieskich Kart – jak to działa w praktyce zespołów interdyscyplinarnych. Rola, zadania, uprawnienia i obowiązki pracowników oświaty i innych podmiotów przy realizacji w/w procedury po zmianie przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, przeprowadzenie wśród uczniów programów pn. „Dobre wychowanie”, „Umysł na wysokich obrotach”, „DEBATA”
Ilość osób uczestniczących:
I. Uczniów: 690;
II. Nauczycieli: 92.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z problemem uzależnień w środowisku lokalnym. Z przeprowadzonego wśród pełnoletnich mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych badania ankietowego wynika, iż:

- Jako najbardziej powszechne uzależnienie występujące wśród mieszkańców gminy, badani uznali uzależnienie od alkoholu (łącznie 83% wskazało, że jest ono bardzo powszechne i dość powszechne). Na drugim miejscu znalazło się uzależnienie od narkotyków (łącznie 47%), a na trzecim- uzależnienie od dopalaczy (łącznie 41%).
- Większość pełnoletnich mieszkańców- 88% dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Respondenci, którzy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień zostali poproszeni o wskazanie, które z owych działań są w ich opinii najbardziej potrzebne. Badani wskazywali najczęściej na potrzebę udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin (34%), organizowania otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (24%) oraz prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów (20%). Poza tym, ankietowani zaznaczali, że w tym zakresie ważne są: pomoc w integracji dzieci po okresie izolacji spowodowanym pandemią (11%) oraz ogólnopolskie kampanie profilaktyczne (9%).
- Problem alkoholowy wśród dzieci i młodzieży w Gminie Zabrodzie jest alarmujący, ponieważ 13% uczniów klas 4-6 oraz 38% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol. Poza tym do spożywania alkoholu przyznało się 1% uczniów klas 4-6 i 7% uczniów klas 7-8.
- Palenie wyrobów tytoniowych jest bardziej popularne wśród młodych mieszkańców gminy niż spożywanie alkoholu- 33% młodszych i 63% starszych uczniów z Gminy Zabrodzie wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy. Do palenia papierosów przyznało się 11% uczniów klas 4-6 i 13% uczniów klas 7-8. Niepokojące są również ilości wypalanych papierosów przez uczniów.
- Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków- 8% uczniów klas 4-6 oraz 15% uczniów klas 7-8 wskazało, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami. Poza tym, 3% uczniów klas 4-6 oraz 2% uczniów klas 7-8 przyznało, że ma za sobą inicjację narkotykową. Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby w ich miejscowości łatwe/trudne.
- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera, Internetu czy graniu w gry komputerowe. Uczniowie spędzają w ten sposób nawet powyżej 4 godzinne dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu.

PODSUMOWANIE

Duża dynamika zachodząca na rynku środków psychoaktywnych, w tym pojawianie się nowych substancji oraz zmiany zjawisk towarzyszących uzależnieniom, takie jak zmiany wzorców przyjmowania narkotyków czy spożywania alkoholu, a także pojawianie się nowych rodzajów uzależnień powodują, że sztywno przyjęte zadania często okazują się nieadekwatne do zmieniającej się rzeczywistości, a system zwalczania i wsparcia osób doświadczających tych problemów jest niewystarczający. Dlatego też ten obszar polityki społecznej wymaga ciągłej analizy oraz elastyczności wprowadzanych działań.

Przemoc domowa

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 1-4 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- ✓ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zgodnie z art. 9b. ust. 1. w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3– 5 w/w ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 w/w ustawy oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a w/w ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2025 r. poz. 734).

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe, które zapewniają interdyscyplinarny, kompleksowy, uwzględniający potrzeby wszystkich członków rodziny, charakter pracy. Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny odbył w sumie 16 posiedzeń. W analizowanym okresie grupy diagnostyczno-pomocowe prowadziły działania łącznie w 67 rodzinach. Należy zauważyć, że w ostatnim roku zmalała liczba rodzin objętych działaniami.

Tabela 11. Zespół Interdyscyplinarny.

Zespół Interdyscyplinarny			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	6	6
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej	17	30	20

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Zabrodziu

Dane zawarte w tabeli 12 wskazują, że w 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem znalazła liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta- A. Instytucją, która najczęściej wyszczynia ową procedurę jest Policja.

Tabela 12. Liczba założonych Niebieskich Kart.

Procedura Niebieska Karta			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba założonych Niebieskich Kart- A	21	36	29

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Zabrodziu

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny udzielił pomocy w sumie 138 osobom doświadczającym przemocy domowej- były to najczęściej kobiety oraz dzieci, zaś najrzadziej- mężczyźni.

Tabela 13. Liczba osób doświadczających przemocy domowej, którym udzielono pomocy.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób doświadczających przemocy domowej, którym udzielono pomocy- ogółem, w tym:	23	55	60
Kobiety	14	29	21
Mężczyźni	7	9	10
Dzieci	2	17	29

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Zabrodziu

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny podjął działania wobec w sumie 78 osób stosujących przemoc domową- byli to w zdecydowanej większości mężczyźni. W analizowanym okresie żadna osoba nie została skierowana do programu korekcyjno- edukacyjnego.

Tabela 14. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania- ogółem, w tym:	18	33	27
Kobiety	3	3	8
Mężczyźni	15	30	19
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych	0	0	0

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Zabrodziu

Dane uzyskane od Policji potwierdzają dynamiczną tendencję zjawiska przemocy domowej.

Tabela 15. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.

	2022	2023	2024
Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej	104	117	113
Liczba osób doznających przemocy domowej-ogółem, w tym:	20	34	53
• Kobiety	13	21	17
• Mężczyźni	6	6	8
• Małoletni do 13 roku życia	0	7	27
• Nieletni w przedziale 13-18 lat	1	0	1
Liczba osób stosujących przemoc domową-ogółem, w tym:	17	27	28
• Kobiety	1	2	7
• Mężczyźni	16	25	21
• Nieletni	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	38	34	47

Źródło: Posterunek Policji w Zabrodziu

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE ZABRODZIE Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Zabrodzie została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane ze zjawiskiem przemocy domowej. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż:

- Niespełna 1/3 mieszkańców Gminy Zabrodzie- 32% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy domowej. Tym samym,

36% respondentów zaznaczyło, że zna takie osoby, a 32% ma podejrzenia, że zjawisko przemocy domowej jest obecne w ich otoczeniu.

- Połowa respondentów wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba doznająca przemocy domowej.
- 10% uczniów klas 4-6 oraz 12% uczniów klas 7-8 przyznało, że doświadczyło przemocy domowej.

PODSUMOWANIE

W 2024 roku na terenie Gminy Zabrodzie zaobserwowano spadek liczby wszczynanych procedur „Niebieskiej Karty”. Zakres udzielanej pomocy jest sukcesywnie rozszerzany w odniesieniu do diagnozowanego poziomu potrzeb. Skala rozmiaru przemocy domowej jest bardzo trudna do ustalenia, ze względu na drażliwość problemu i towarzyszące temu zjawisku tabu. Efektywne działania na rzecz dzieci krzywdzonych i ich rodzin wymagają współpracy instytucji, które takimi problemami zajmują się na co dzień. Do tych instytucji należą: pomoc społeczna, policja, sądy, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, kościoły. Zwiększenie skuteczności tej współpracy jest możliwe dzięki powołaniu lokalnych zespołów interdyscyplinarnych. Współpraca zespołowa sprzyja koordynacji działań na rzecz danej rodziny. Zapobiega powielaniu się tych działań, poszerza wiedzę o rodzinie, wykorzystuje potencjał członków zespołu do opracowania możliwie najlepszej strategii działania.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktzywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. Na podstawie dostępnych danych prognozuje się następujący rozwój sytuacji społecznej w Gminie Zabrodzie:

- ✓ poprawę dostępności i jakości usług społecznych;
- ✓ dalszy wzrost grupy powyżej sześćdziesiątego roku życia, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekłe chorych, co będzie miało wpływ na politykę w obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- ✓ aktywizację społeczną seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekłe chorych;
- ✓ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej;
- ✓ zwiększenie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, zwłaszcza tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- ✓ pogłębianie się problemów w środowisku dzieci i młodzieży- pojawianie się nowych zagrożeń;
- ✓ zatrudnienie dodatkowych specjalistów;
- ✓ utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej;
- ✓ zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej;
- ✓ utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- ✓ rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej i kontraktów socjalnych;
- ✓ dalszy rozwój infrastruktury opiekuńczej (utworzenie kolejnych miejsc opieki/ zwiększenie liczby miejsc w już istniejących miejscach przedszkolach/ żłobku);
- ✓ zapewnienie pomocy i wsparcia osobom oraz rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonym wykluczeniem społecznym;
- ✓ podniesienie poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, a także zapewnienie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- ✓ rozwój ekonomii społecznej i aktywizację społeczności lokalnych;
- ✓ zapewnienie mieszkańcom gminy atrakcyjnej oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej.

CZEŚĆ ANALITYCZNA

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Zabrodzie przedstawia tabela 16.

Tabela 16. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SLABE STRONY
- korzystne położenie komunikacyjne, - walory turystyczne, - dobrze rozpoznane przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie, - ogólny trend wzrostowy liczby mieszkańców,	- starzenie się społeczeństwa, - ujemny przyrost naturalny, - trudności w znalezieniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne, - wzrost liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne,

- współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego, - zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej, - realizacja programów osłonowych, - spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej, - asystentura rodzinna, - realizacja usług opiekuńczych, - wysoka aktywność organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy, - regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych, - prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie uzależnień, przeciwdziałania agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży, przemocy domowej, - dobry dostęp do edukacji podstawowej oraz opieki przedszkolnej, - funkcjonowanie placówek opieki nad dziećmi do 3 roku życia, - aktywna działalność Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa w Zabrodziu, - wykwalifikowani pracownicy GOPS, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA, stale podnoszący swoje kwalifikacje,	- niska atrakcyjność ofert pracy, w szczególności skierowanych do ludzi młodych, - ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji, szczególnie dla seniorów i OZN, - brak niektórych form wsparcia: mieszkań wspomaganych, klubów samopomocy, usług specjalistycznych, - brak zawartych kontraktów socjalnych, - brak inicjatywy do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych, - postawa obojętności części społeczności lokalnej wobec negatywnych zjawisk społecznych, - wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia z grupy szczególnego ryzyka oraz dzieci wymagających pomocy psychologicznej – pedagogicznej, - niska stopa życiowa części mieszkańców, - problem picia alkoholu oraz zażywania innych środków psychoaktywnych, a także palenia papierosów wśród dzieci i młodzieży, - problem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, - niewystarczająca oferta zajęć dla dzieci i młodzieży, brak lokalnych świetlic w niektórych miejscowościach.
---	---

SZANSE		ZAGROŻENIA
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy, - funkcjonowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych; - rozbudowana infrastruktura edukacyjna i kulturalna, - funkcjonowanie spółdzielni socjalnej, - otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym.	- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, - możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, - wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, - rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą, - samoorganizacja i wzrost aktywności sektora pozarządowego w aplikowaniu o środki zewnętrzne, - rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym, - edukacja kulturalna prowadzona wśród	- zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy, - wieloproporzeczność w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, pojawianie się nowych dotąd nieidentyfikowanych problemów, - niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów, - wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, - obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej, - rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; - bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną.

dzieci i młodzieży przez instytucje kultury, • zwiększający się poziom świadomości społecznej na temat starzenia się i zdrowego trybu życia. • postępujący rozwój nowych koncepcji walki z problemami społecznymi i metodami funkcjonowania instytucji pomocy społecznej. • wzrost wysokości płacy minimalnej, • szansa zasilenia budżetów NGO ze środków zewnętrznych.	• występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej. • ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji, • postępujące zjawisko przenocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży, • delegowanie coraz większej ilości zadań władzom lokalnym w nieproporcjonalnej wielkości, w stosunku do wysokości przekazywanych środków finansowych.
---	--

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Adresatem Strategii jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Zabrodzie pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych na terenie gminy. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2026-2036, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- wizję- jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować
- misję- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w mieście;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w mieście;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zabrodzie na lata 2026-2036 opierać się będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

Cel strategiczny nr 1: Wsparcie rodziny.

Cel strategiczny nr 2: Przeciwdziałanie problemom społecznym takim jak: bezrobocie, ubóstwo oraz uzależnienia.

Cel strategiczny nr 3: Zapewnienie odpowiednich warunków do funkcjonowania osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz dotkniętym długotrwałą chorobą.

Cel strategiczny nr 4: Integracja lokalnej społeczności.

Tabela 17. Opis celów strategicznych i operacyjnych.

I CEL STRATEGICZNY: WSPARCIE RODZINY.	
I CEL OPERACYJNY: Rozwój systemu wsparcia dla rodzin, a w szczególności tym doświadczającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną m.in. wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin;	liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników
2. Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy	liczba wymienionych informacji

sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;	
3. Wspieranie tworzenia różnych form opieki nad dziećmi do lat 3;	liczba miejsc opieki na terenie gminy nad dziećmi do 3 roku życia
4. Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczania problemów;	liczba rozpowszechnionych informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczania problemów
5. Udzielanie pomocy oraz wsparcia rodzinom będącym w kryzysie;	liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego
6. Inicjowanie i organizacja różnorodnych form edukacji (np. „Szkoła dla rodziców”, szkolenia, spotkania ze specjalistami) dotyczących rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, świadomego rodzicielstwa, rozpoznawania, kontrolowania i wyrażania uczuć, umiejętności stosowania nagród i kar itp.	- liczba szkoleń i warsztatów dla rodziców podnoszących ich kompetencje rodzicielskie - liczba osób biorących udział w szkoleniach w zakresie kompetencji rodzicielskich
7. Zapewnienie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia rzeczowego oraz finansowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;	- liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną - liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa - liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych (tzw. praca socjalna)
8. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;	
9. Organizowanie spotkań środowiskowych mających na celu propagowanie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny;	liczba zorganizowanych spotkań oraz liczba uczestników
10. Dążenie do reintegracji rodzin, z których dzieci zostały umieszczone	liczba dzieci umieszczonych

w pieczy zastępczej oraz odbudowywania odpowiedniego środowiska wychowawczego pozwalającego na powrót dzieci do rodziny naturalnej;	w pieczy zastępczej
11. Organizowanie i wdrażanie programów socjoterapii oraz dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;	liczba dzieci korzystających z programów socjoterapii
12. Organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;	liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych biorących udział w alternatywnych formach spędzania wolnego czasu
13. Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny;	liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami
Jednostka realizująca: Gmina Zabrodzie- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, GCKiC Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoły. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

II CEL OPERACYJNY:

Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze), specjalistycznej lub pracy podwórkowej;	- liczba placówek wsparcia dziennego - liczba dzieci korzystających z zajęć organizowanych w placówkach wsparcia dziennego
2. Rozszerzanie oferty i infrastruktury aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym w obszarze kultury, sportu i rekreacji (m.in. poprzez organizację konkursów, zawodów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież);	- liczba klubów i stowarzyszeń sportowych - liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych - liczba działań aktywizujących dzieci i młodzież w szczególności w zakresie rekreacji i sportu

3. Realizacja kampanii profilaktycznych oraz systematycznych zajęć profilaktycznych dla młodzieży w aspekcie przeciwdziałania uzależnieniu od substancji, uzależnieniu behawioralnym oraz promujących zdrowy styl życia;	liczba programów profilaktycznych z zakresu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz promujących zdrowy styl życia
4. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt;	- liczba obiektów szkolnych wyposażonych w nowy sprzęt i narzędzia edukacyjne - liczba nauczycieli podnoszących swoje kompetencje
5. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w formach atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży, służących doskonaleniu wiedzy i umiejętności, rozwijających pasję i zainteresowania oraz uczących kreatywnego spędzania czasu (np. kół zainteresowań, zajęcia artystyczne, sportowo-rekreacyjne);	liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych oraz liczba dzieci biorących w nich udział
6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych;	liczba dzieci i młodzieży otrzymujących stypendia i zasiłki szkolne
7. Prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat agresji, konfliktów i przemocy rówieśniczej;	liczba przeprowadzonych warsztatów dla dzieci i młodzieży z zakresu wzmacniania umiejętności społecznych
8. Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa;	liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych
9. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego, edukację	- liczba dzieci objętych nauczaniem indywidualnym - liczba zlikwidowanych barier

włączającą oraz likwidowanie barier architektonicznych.	architektonicznych na terenie placówek oświatowych
Jednostka realizująca: Gmina Zabrodzie- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRP, placówki oświatowe, GCKiC	
Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, Kościół.	
Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

III CEL OPERACYJNY:

Podjęmowanie działań na rzecz zmniejszania zjawiska przemocy domowej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Pomoc rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”;	- liczba założonych Niebieskich Kart - liczba osób doświadczających przemocy domowej - liczba osób stosujących przemoc domową
2. Prowadzenie działań informacyjnych poprzez rozprowadzanie plakatów, broszur, ulotek na temat praw osób doświadczających przemocy, form przeciwdziałania przemocy oraz o podmiotach i miejscach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej;	liczba rozpowszechnionych informacji na temat działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym i stosującym przemoc, m.in. w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego i socjalnego;	- liczba udzielonych konsultacji oraz liczba osób, którym ich udzielono - liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;	liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia
5. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;	liczba osób skierowanych do udziału w programie
6. Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu	liczba podmiotów współpracujących w obszarze przeciwdziałania

mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej;	
7. Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”;	liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych
8. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej;	liczba akcji społecznych/kampanii na temat przeciwdziałania przemocy domowej
9. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej;	liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie np. poprzez weryfikację sprawozdań z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
10. Prowadzenie działań w kierunku utworzenia grup wsparcia dla osób doznających przemocy.	liczba podjętych działań w kierunku utworzenia grup wsparcia dla osób doznających przemocy

Jednostka realizująca: Gmina Zabrodzie- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, ZI, GP

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL STRATEGICZNY:

PRZECIWDZIAŁANIE PROBLEMOM SPOŁECZNYM TAKIM JAK:
BEZROBOCIE, UBÓSTWO ORAZ UZALEŻNIENIA.

I CEL OPERACYJNY:

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;	- liczba osób korzystających z form przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy - liczba bezrobotnych skierowanych do prac społecznie użytecznych - liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych - liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych - liczba bezrobotnych odbywających staż
2. Propagowanie idei przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, w tym aktywne wsparcie osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą lub założyć spółdzielnię socjalną;	liczba założonych podmiotów gospodarczych z siedzibą na terenie gminy
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny;	liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami bezrobotnymi
4. Zapewnienie świadczeń dla osób i rodzin, u których głównym problemem jest bezrobocie;	liczba osób dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną
5. Opracowanie i wdrażanie projektów oraz programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo;	liczba programów/ projektów skierowanych do osób bezrobotnych
6. Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy, m.in. promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, przygotowywanie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów;	liczba podjętych działań
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób	liczba działań podjętych wspólnie z partnerami społecznymi, w tym NGO

beztrobotnych.

Jednostka realizująca: Gmina Zabrodzie- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, PUP.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL OPERACYJNY:

Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;	liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz formy ich wsparcia
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami ubogimi, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych;	liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami korzystającymi z pomocy społecznej z powodu ubóstwa
3. Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;	liczba osób objętych działaniami
4. Realizowanie programów osłonowych służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych);	- liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych - liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, które dożywiano w trakcie nauki w szkole
5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze;	liczba osób, które otrzymały lokal socjalny
6. Udzielanie świadczeń pomocy	liczba świadczeń pomocy

materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów;

materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów

7. Rozwój współpracy z podmiotami trzeciego sektora, działającymi na rzecz osób ubogich i bezdomnych oraz z Kościołami;	liczba współpracujących organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych na rzecz osób ubogich i bezdomnych
8. Organizowanie oraz wspieranie zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i bezdomnych;	liczba zorganizowanych zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich
9. Organizowanie i wspieranie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i bezdomnych;	liczba wydarzeń charytatywnych
10. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, w razie potrzeby opracowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia;	- liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia interwencyjnego - liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności - liczba osób bezdomnych, którym udało się wyjść z bezdomności
11. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.	liczba działań monitorujących bezpieczeństwo socjalne mieszkańców

Jednostka realizująca: Gmina Zabrodzie- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoły.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL OPERACYJNY:

Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zmniejszanie ich negatywnych następstw.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży mające zarówno charakter edukacyjny jak i spędzania wolnego czasu;	liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz liczba osób biorących w nich udział
2. Upowszechnianie wiedzy o uzależnieniach oraz promowanie zdrowego stylu życia;	liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej oraz liczba ich uczestników
3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień;	liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia
4. Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;	liczba podmiotów, z którymi współpracuje samorząd w zakresie profilaktyki uzależnień
5. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzeniu wywiadów środowiskowych;	liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna
6. Wspieranie placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. Współpraca z grupami samopomocowymi AA, Al-anon;	liczba grup wspierających osoby uzależnione i współuzależnione na terenie gminy
7. Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym uzależnieniami;	liczba rozpowszechnionych informacji
8. Monitorowanie i diagnozowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz pojawiania się nowych rodzajów uzależnień;	liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień
9. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do	liczba działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych

napojów alkoholowych i

przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia;

10. Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.

Jednostka realizująca: Gmina Zabrodzie- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, GP

Partnerzy: Zespół Interdyscyplinarny, instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoł, GCKiC

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL STRATEGICZNY:

ZAPEWNIENIE ODPowiedNICH WARUNKÓW DO FUNKCJONOWANIA OSOBOM STARSZYM, OSOBOM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ DOTKNIĘTYM DŁUGOTRWAŁĄ CHOROBA.

I CEL OPERACYJNY:

Poprawa warunków życia osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;	liczba obiektów infrastruktury gminnej (w tym nowo powstałych) dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych, przewlekłe chorych i z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich działalności;	liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi
3. Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami i osób przewlekłe chorych;	liczba osób w wieku senioralnym, przewlekłe chorych i z niepełnosprawnościami objętych wolontariatem

4. Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych dla osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami;	liczba programów osłonowych skierowanych do osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami
5. Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu gminy do środowiskowych domów samopomocy i organizacja oraz zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób;	liczba osób z niepełnosprawnością skierowanych do środowiskowych domów samopomocy
6. Rozwijanie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zleconą przez lekarza pielęgnację, a także w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem;	- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi - liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych
7. Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi;	- liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi; - liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
8. Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w Domach Pomocy Społecznej;	liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej
9. Organizacja i finansowanie programów szkoleniowo-doradczych, którym celem jest aktywizacja zawodowa osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;	liczba osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz emerytów biorących udział w programach mających na celu aktywizację zawodową
10. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej	liczba miejsc pracy na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnościami

osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia;	liczba osób objętych ustawową pomocą materialną, w tym z uwagi na niepełnosprawność i długotrwałą chorobę
11. Udzielanie ustawowej pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością, osobom przewlekle chorym i osobom starszym;	liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe
12. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz seniorów, w tym pracowników Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;	liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe
13. Upowszechnianie informacji o uprawnieniach oraz o dostępnych formach pomocy przysługujących osobom starszym, niepełnosprawnym i przewlekle chorym, a także ich rodzinom.	liczba rozpowszechnionych informacji

Jednostka realizująca: Gmina Zabrodzie- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, służba zdrowia, PUP.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL OPERACYJNY:

Stworzenie osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz dotkniętym długotrwałą chorobą warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz	liczba seniorów, osób przewlekle chorych oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach

dotkniętych długotrwałą chorobą;	
2. Rozwój oferty na rzecz wsparcia seniorów m.in. organizacja miejsc zrzeczenia się seniorów, wspieranie działalności Klubów Seniora;	• liczba uczestników klubu seniora; • liczba klubów seniora
3. Tworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych, osób dotkniętych długotrwałą chorobą i osób z niepełnosprawnościami poprzez realizację projektów społecznych i programów adresowanych do tych osób;	• liczba zrealizowanych projektów/programów skierowanych do seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorych oraz liczba ich uczestników
4. Przedsięwzięcia integracyjne o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz seniorów;	• liczba zorganizowanych wydarzeń mających na celu integrację seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz lokalnej społeczności
5. Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych (o dostępnych usługach) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur;	• ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych
6. Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;	• liczba organizacji działających aktywnie na rzecz integracji społecznej osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorych
7. Organizacja i finansowanie programów i imprez informacyjnych mających na celu wzrost świadomości społecznej na temat problemów i sytuacji osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych.	• liczba przeprowadzonych programów i imprez oraz liczba ich uczestników

Jednostka realizująca: Gmina Zabrodzie- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GCKiC

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, placówki oświatowe.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

IV CEL STRATEGICZNY:

INTEGRACJA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI.

I CEL OPERACYJNY:

Wzmacnianie świadomości społecznej oraz tożsamości lokalnej mieszkańców gminy.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Prowadzenie konsultacji z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi w formie m.in. spotkań otwartych, debat, warsztatów obywatelskich, badań ankietowych, w sytuacjach przewidzianych przepisami prawa oraz we wszelkich sprawach ważnych dla społeczności, w sposób stwarzający warunki do powszechnego uczestnictwa osób fizycznych i organizacji.	• liczba przeprowadzonych konsultacji
2. Prowadzenie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie, a także wspieranie działalności grup młodzieżowych oraz organizacji wolontarystycznych;	• liczba mieszkańców angażujących się w wolontariat
3. Organizacja wydarzeń, imprez i uroczystości o zasięgu sołectkim lub gminnym, związanych ze świętami narodowymi, religijnymi, ważnymi rocznicami oraz lokalnymi tradycjami i zwyczajami.	• liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;

sprzyjających budowaniu tożsamości i poczucia przynależności do wspólnoty.	
4. Rozwój warunków sprzyjających aktywności mieszkańców gminy do uczestnictwa w sporcie i rekreacji;	• liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych
5. Zapewnienie całorocznej oferty kulturalnej dla mieszkańców.	• liczba cyklicznych wydarzeń kulturalnych

Jednostka realizująca: Gmina Zabrodzie- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GCKiC.
Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Kościoły.
Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL OPERACYJNY:

Rozwój sektora ekonomii społecznej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Wsparcie organizacji pozarządowych i samorządowych w procesie tworzenia i utrzymywania już istniejących podmiotów ekonomii społecznej;	• liczba nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej • liczba podmiotów ekonomii społecznej, którym udzielono wsparcia
2. Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań podejmowanych w zakresie ekonomii społecznej;	• liczba kampanii społecznych promujących podmioty ekonomii społecznej
3. Promocja przedsiębiorczości społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;	• liczba działań promujących przedsiębiorczość społeczną wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
4. Tworzenie sieci podmiotów współpracujących na rzecz środowiska lokalnego, w tym: edukowanie, aktywizowanie i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych.	• liczba podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy

Jednostka realizująca: Gmina Zabrodzie- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe. Kościoły.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii

Monitoring pozwala określić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów. Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zabrodzie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodku.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych informacji:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wsparcia Rodziny;
- 6) Sprawozdanie ze współpracy Gminy Zabrodzie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która

współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabrodziu jako do jednostki koordynującej, który po analizie i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągania założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymywanych efektów?);
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiednią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Strategia będzie podlegała corocznej ewaluacji. Ewaluacja pozwoli na ocenę skuteczności dokumentu w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur, a także ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym również finansowych.

W sytuacji, gdy wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne będą wskazywały na konieczność zmiany celów bądź zadań, zaleca się aktualizację Strategii. Aktualizacja Strategii powinna obejmować procedurę wprowadzenia zmian do dokumentu oraz niezbędne czynności, formularze oraz schemat działania związany ze zgłaszaniem, analizowaniem i wprowadzeniem korekt. Roczne raporty monitoringowe zawierające wnioski, sugestie i rekomendacje, pozwolą na ocenę skuteczności wdrażanej Strategii oraz dostarczą informacji co do konieczności podejmowania ewentualnych korekt lub aktualizacji strategii. Korekta działań strategicznych może wynikać ze zmian uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia powinna być aktualizowana po uprzednio przeprowadzonej ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zabrodzie na lata 2026- 2036 będą m.in.: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów

publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 800+”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Matryca interesariuszy.....	7
Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Zabrodzie- lata 2022-2024.....	13
Tabela 3. Mieszkaniowy zasób gminy.....	17
Tabela 4. Zajęcia organizowane w GCKiC w Zabrodziu- rok 2023.....	20
Tabela 5. Przystępczość na terenie gminy w latach 2022-2024.....	25
Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024.....	28
Tabela 7. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS.....	28
Tabela 8. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.....	30
Tabela 9. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Zabrodzie.....	39
Tabela 10. Działalność GKRP w latach 2022-2024.....	50
Tabela 11. Zespół Interdyscyplinarny.....	58
Tabela 12. Liczba założonych Niebieskich Kart.....	58
Tabela 13. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy.....	59
Tabela 14. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania.....	59
Tabela 15. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.....	60
Tabela 16. Analiza SWOT.....	63
Tabela 17. Opis celów strategicznych i operacyjnych.....	69
Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.....	13
Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu ubóstwa w latach 2022-2024.....	32
Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2022-2024.....	35
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024.....	41
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2022-2024.....	43
Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2022-2024.....	45
Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2022-2024.....	45
Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Zabrodzie z powodu wzajemień w latach 2022-2024.....	51

